

การเก็บข้อมูล

จะเก็บข้อมูลในชุมชนด้วยวิธีไหน?

วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลในชุมชนนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี ดังนี้

1. การสังเกต (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสังเกต

สิ่งที่ควรสังเกต ***

1. **การกระทำ** เช่น พฤติกรรมส่วนตัว การใช้ชีวิตประจำวัน การรับประทานอาหาร การแต่งกาย สภาพที่อยู่อาศัย เป็นต้น
2. **แบบแผนการกระทำ** เช่น พฤติกรรมที่มีกระบวนการ การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น
3. **ความหมาย** เช่น การให้ความหมายของการกระทำต่างๆ การยอมรับแบบแผนการกระทำ ความเชื่อ ทศนคติ โลกทัศน์ เป็นต้น
4. **ความสัมพันธ์** เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนด้วยกัน (เครือญาติ การเมือง เศรษฐกิจ) หรือ ภายนอกชุมชน เป็นต้น
5. **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน** เช่น การยอมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้เห็นความร่วมมือหรือความขัดแย้ง เป็นต้น
6. **สภาพสังคม** เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ทางกายภาพ วิถีชีวิต การทำมาหากิน วัฒนธรรม ความเชื่อ การควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชน เป็นต้น

การสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสัมภาษณ์ สามารถแบ่งได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การเตรียมสัมภาษณ์** (จะสัมภาษณ์ใคร ให้เตรียมรายละเอียด เจียดเวลาวางแผน สร้างแนวคำถาม ทำการซักซ้อม เตรียมอุปกรณ์บันทึก และอย่าลืมนัดหมาย)
2. **การเริ่มสัมภาษณ์** (แนะนำตัว สร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์ บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ การชี้แจงเรื่องการบันทึกข้อมูลและเก็บเป็นความลับ พุดคุยเรื่องทั่วไปก่อนเริ่มสัมภาษณ์)
3. **ขั้นการสัมภาษณ์** (ใช้คำถามที่เตรียมไว้เป็นแนวทาง ตั้งใจฟังและติดตาม ถามในจังหวะที่เหมาะสม สร้างอารมณ์ให้รู้สึกพิเศษ กำหนดขอบเขตของภาษา ยึดถือจรรยาบรรณ)
4. **การบันทึกข้อมูลและการสิ้นสุดการสัมภาษณ์** (จดเฉพาะใจความ บันทึกตามความเป็นจริง รวบรวมทุกสิ่งให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนด้วยเอกสารประกอบ ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์)

วิธีการเก็บข้อมูล (ต่อ)

	การสังเกต	การสัมภาษณ์
ข้อดี	• ทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลไม่เต็มใจบอก • สามารถศึกษาพฤติกรรมที่ลึกซึ้งที่ไม่จำเป็นต้องแสดงออกทางคำพูด • ศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที ไม่ต้องรอการบอกเล่า • ศึกษาได้กับทุกระดับบุคคล • สามารถเห็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่อง เชื่อมโยง	• ทำความเข้าใจได้ตรงกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ทันที • ใช้ได้กับบุคคลทุกระดับ • มีความยืดหยุ่นในการถาม • ได้รับความจริง ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึนึกคิด ทักษะคติ อารมณ์ จิตใจของผู้ถูกสัมภาษณ์
ข้อเสีย	• ความน่าเชื่อถือของข้อมูล • ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษา • ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลและไม่สามารถเก็บได้ทุกเหตุการณ์ • ใช้เวลาศึกษานาน	• ใช้เวลานาน ใช้พลังงาน และค่าใช้จ่ายสูง • ข้อมูลจะน่าเชื่อถือหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ถูกสัมภาษณ์ • ต้องใช้ประสบการณ์ในการตั้งคำถาม การตัดสินใจ รวมถึงความจำ

จะเชื่อถือข้อมูลที่ได้รับมาอย่างไร?

การตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของข้อมูล และสรุปผล

วิธีการตรวจสอบข้อมูลอย่างง่าย ที่น้องๆ พอจะทำได้ สำหรับการศึกษาร่วมกัน คือ

- ▶ นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสรุป
- ▶ ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ตามประเด็น หรือ คำถามที่ได้ตั้งไว้
- ▶ เปรียบเทียบข้อมูลจากแต่ละแหล่งข้อมูล เพื่อดูความเหมือนและแตกต่างของข้อมูล
- ▶ หาข้อมูลสนับสนุน เช่น จากการสังเกต ข้อมูลจากภาพถ่าย วิดีโอที่บันทึก เป็นต้น
- ▶ สร้างข้อสรุปของข้อมูล โดย อาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์ หรือ การตีความ เป็นต้น